

Kuntien ilmastohankkeet –avustus 2019

Vuonna 2019 ympäristöministeriön
Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelmassa
avustuksen saaneiden hankkeiden tulosten esittelyt

Linkitykset tuloskortteihin

1. [Keski-Suomen liitto: Täsmäapua Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön](#)
2. [Kauniaisten kaupunki: Energiatehokkuus -hanke](#)
3. [Kotkan kaupunki: Lisää vilinää Kotkan ja Haminan joukkoliikenteeseen!](#)
4. [Kirkkonummen kunta: Yhteistyöllä vauhtia ja uusia tuulia](#)
5. [Kuopion kaupunki: Viisaat arjen matkat](#)
6. [Lempäälän kunta: Tavoitteesta toiminnaksi - kohti hiilineutraalia kuntaa 2030](#)
7. [Pirkanmaan liitto: Julkisten ja yksityisten toimijoiden rajapinnat liityntäpysäköinnin edistämisessä](#)
8. [Päijät-Hämeen liitto: 1,5 asteen kunta](#)
9. [Tampereen kaupunki: Logistiikan kehittämishanke](#)
10. [Valonia: Ilmastoystävälliset liikkumisen ratkaisut](#)
11. [Turun kaupunki: Resurssiviisaiden yritysten ilmastoteot REIVI](#)
12. [Vantaan kaupunki: Vastuullinen vantaalainen –tapahtumakonsepti](#)

1. Täsmäapua Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön

Hanke oli Keski-Suomen liiton aktivointihanke keskisuomalaisten kuntien ilmastotyön edistämiseksi. Hanke tavoitteli systemaattisen ilmastotyön edistämistä kunnissa sekä kartoitti kuntien ilmastotyön lähtökohtia ja tarjosi apua yhteiseksi tunnistettuihin haasteisiin.

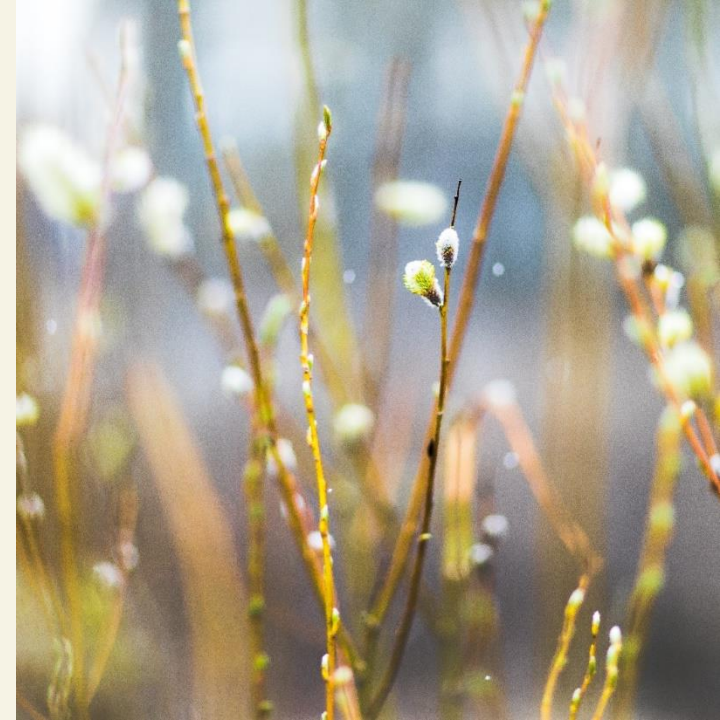
Hankkeessa tehtiin Pieni opas kuntien ilmastoviestintään (keski-suomi.fi).

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa oli mukana kaikki 23 Keski-Suomen kuntaa. Hankkeessa selvitettiin Keski-Suomen kuntien ilmastotyön tilannetta syksyllä 2019.
- Ilmastotyön tilannetta ja toimintatapoja kunnissa kartoitettiin kuntakierroksella. Kuntakierroksella pidettiin työpaja kaikissa 23 Keski-Suomen kunnassa. Näihin osallistui yhteensä 140 kuntien viranhaltijaa ja luottamushenkilöä.
- Hanke oli aktivointi- ja yhteistyöhanke. Hankkeessa koulutettiin kuntien työntekijöitä ja järjestettiin työpajoja muun muassa aurinkoenergiasta, ilmastoviestinnästä ja strategisesta ilmastotyöstä. Lisäksi järjestettiin webinaarisarja, joissa aiheina olivat kehittyvä kasvisruoka, päästölaskentatyökalu, ilmastonmuutokseen sopeutuminen kunnassa, ilmastotyön taloudelliset näkökulmat ja vihreän rahoituksen mahdollisuudet.
- Hanke oli mukana myös YMPYRÄKS-verkoston perustamisessa.
- Hanke sai medianäkyvyyttä erilaisissa lehdissä, radiossa ja televisiossa. Lisäksi hankkeelle palkattiin nuorisoviestijä viestimään ilmastoaiheista nuoren kuntalaisen näkökulmasta. Nuorisoviestijä kirjoitti blogikirjoituksia sekä antoi haastatteluja medioille.
- Isompia julkaisuja hankkeessa tehtiin kaksi: Keski-Suomen kuntien ilmastotyön tilannekatsaus sekä Pieni opas kuntien ilmastoviestintään.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa saatiin nopeasti näkyviä sekä pidemmällä aikajänteellä toteutuvia ratkaisuja.
- Hankkeessa tuotetut materiaalit ovat kaikkien kuntien käytettävissä, mikä lisää hankkeen pidempikestoista vaikuttavuutta.
- Hanke toimii myös esimerkkinä yhden resurssin toiminnasta usean kunnan yhteiselle hankkeelle.

Vastuutaho: Keski-Suomen liitto

Kokonaissumma: 79 200 €

Avustusosuus: 47 500 €

Aikataulu: 9/2019-10/2020

Linkki hankkeeseen: [Pieni opas kuntien ilmastoviestintään](https://keski-suomi.fi/ilmastoviestinta) (keski-suomi.fi)

2. Energiatehokkuus -hanke

Energiatehokkuus -hankkeessa tehtiin kaupungin energiatehokkuushankkeiden pitkän ajan toimintasuunnitelman (PTS) takaisinmaksuaikojen ja päästövähennysten selvitys.

Selvityksen avulla osoitettiin investointien kannalta kannattavimmat toimenpiteet.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Energiatehokkuushankkeiden pitkän ajan toimintasuunnitelman (PTS) takaisinmaksuaikojen ja kasvihuonekaasupäästövähennysten selvityksen tavoitteena oli osoittaa investointien kannalta kannattavimmat toimenpiteet. Saatujen tulosten perusteella laadittiin toimintasuunnitelma, joka otetaan osaksi toteutettavaa työohjelmaa.
- Hankkeessa laadittiin energiahankesuunnitelmat yhteensä 27 kiinteistöön. Suunnitelmien perusteella koottiin 10 vuoden energiatehokkuussuunnitelma (PTS).
- Hankkeen myötä kaupungin kiinteistöjen osuus CO₂-päästöistä saatiin selvitettyä. Hankkeen lopputuloksena syntyneiden toimenpiteiden avulla saadaan suoraan vähennettyä kaupungin omistamien kiinteistöjen energiankulutuksesta aiheutuvia päästöjä.
- Merkittävimpiä energiasäästöjä tuottavat mm. lämmitysmuodon muutokset kaukolämmöstä ilmavesi- tai maalämpöpumppeihin sekä ilmanvaihtojärjestelmien muutokset. Tulokset antavat myönteisen kuvan CO₂-päästöjen vähentämisestä.
- Saatujen tulosten perusteella laadittiin toimintasuunnitelma, jonka toteutusta jatketaan. Toimenpiteiden toteutusta seurataan vuosittain kaupungin ympäristöjohtamisjärjestelmän ja resurssiviisauden tiekartan osana.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Kaupungin omistamiin kiinteistöihin suunnitellut energiatehokkuus toimenpiteet kohdistuvat käytössä olevaan tekniikkaan ja siten vaikutukset tulevat olemaan luonteeltaan pysyviä.
- Pitkän ajan toimintasuunnitelmassa mainittujen hankkeiden toteutumista ja vaikutusta energiansäästöön tullaan seuraamaan vuosittain raportoimalla toteutuneista hankkeista kaupungin ympäristöjohtamisen järjestelmässä sekä kuntien energiatehokkuussopimuksen vuosittaisessa raportoinnissa.

Vastuutaho: Kauniainen

Kokonaissumma: 63 800 €

Avustusosuus: 38 300 €

Aikataulu: 9/2019-11/2020

Linkki hankkeeseen: --

3. Lisää vilinää Kotkan ja Haminan joukkoliikenteeseen!

Hanke tavoitteli Kotkan, Haminan sekä Pyhtään alueen liikenteen päästöjen vähentämistä joukkoliikenteen avulla.

Hankkeen pääkohdat:

1. Luotiin joukkoliikenteelle raikas ja houkutteleva paikallisbrändi

2. Helpotettiin joukkoliikennetiedon saatavuutta ja käytettävyyttä

3. Valmisteltiin joukkoliikenteen päästövähennystoimet paikallisliikenteen kilpailutusta varten

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Osio 1: Kotkan seudun joukkoliikenteelle kehitettiin uusi ja raikas paikallinen brändi (Jonne&Minne) visuaalisen ilmeen ja nimen osalta. Se otettiin käyttöön joukkoliikennejakson alkuun kesällä 2021. Paikallisbrändi luotiin yleisöäänestyksen avulla.
- Osio 2: Joukkoliikennetiedon saatavuutta parannettiin luomalla helppolukuiset koostelinjakartat kaikkien kolmen kunnan (Kotka, Hamina ja Pyhtää) alueelle. Seudun kuntien alueelle kehitettiin yksinkertaistetut reittikartat sekä muutamaan kaupungin kohteeseen aikataulunäytöt.
- Osio 3: Selvityksen perusteella vähäpäästöiset käyttövoimat otettiin kilpailutuksessa sen suurinta osaa edustavan Kotkan paikallisliikenteen sekä KotkaHamina -liikenteen lähtökohdaksi. Tulevien muutosten myötä seudun joukkoliikenteen kasvihuonekaasupäästöt vähentyvät noin 80 % verrattuna hankkeen aikaiseen tilanteeseen, mikä tarkoittaa päästövähennyksinä noin 1 500 CO₂ekv ton/vuosi.
- Hanke saavutti tavoitteet hankkeiden pääkohtien edistämisestä. Hanke vaikutti myönteisesti alueen joukkoliikenteen houkuttelevuuteen ja saavutti konkreettisia tuloksia sekä vei eteenpäin alueen joukkoliikenteen kehittämistä. Hanke piti korona-aikana lisäksi yllä myönteistä kuvaa joukkoliikenteestä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Tulosten hyödyntäminen jatkuu joukkoliikenteen houkuttelevuuden kehittämisessä Kotkan seudulla.
- Jonne&Minne-brändin käyttö jatkuu ja suositukset käyttövoimista joukkoliikenteessä ovat hyödynnettävissä myöhemminkin.

Vastuutaho: Kotka

Muut konsortioon osallistuvat:
Hamina, Pyhtää

Kokonaissumma: 55 000 €

Avustusosuus: 33 000 €

Aikataulu: 9/2019-11/2020

Linkki hankkeeseen: [Uutinen reitti uudistuksesta \(kymensanomati.fi\)](#)
[Kysely brändi uudistuksesta \(kotka.fi\)](#)

4. Yhteistyöllä vauhtia ja uusia tuulia

Yhteistyöllä vauhtia ja uusia tuulia – hankkeessa Kirkkonummi ja Vihti hankkivat yhteisen ilmastokoordinaattorin edistämään ilmastotyötä kunnissa.

Hanke kehitti onnistuneesti ilmastotyön suunnitelmallisuutta ja systemaattisuutta onnistuneesti molemmissa kunnissa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Merkittävimmät tulokset hankkeessa olivat ilmastotyön juurruttaminen molempien kuntien kuntaorganisaatiossa eri yksiköihin ja toimialoille, ilmastotyön nostaminen talousarvioon tavoitteiden muodossa, ilmastotoimenpiteiden seurannan kehittäminen yksikkökohtaisesti sekä kuntien poliittisesti hyväksymien tiekarttojen ja toimintasuunnitelmien toteuttaminen molemmissa kunnissa. Lisäksi löydettiin uusia yhteistyö- ja verkostoitumistapoja kunnissa.
- Ilmastokoordinaattori osallistui aktiivisesti eri kuntien välisiin keskusteluihin ilmastojohtamisen, ilmastotyön seurannan ja raportoinnin sekä kiertotalouden teemoista ja esitteli Kirkkonummen ja Vihdin ilmastotyötä.
- Hankkeen kautta pystyttiin myös selkeyttämään yksiköille, miten ilmastotavoitteet tai ilmastotyö istuvat niiden tehtäväkenttään ja miten jokainen voisi omalla työllään toteuttaa näitä tavoitteita.
- Kuntalaisille viestittiin aktiivisesti muun muassa ilmastotyön etenemisestä, ympäristöteemapäivistä sekä vinkeistä arjen ilmastotekoihin. Lisäksi Kirkkonummella julkaistiin ilmastokirje kolmesti, jossa esiteltiin asukkaita koskevia kestäväää elämäntapaa edistäviä palveluja ja vinkkejä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen osana tehtiin hyvät käytännöt -opas, jota voidaan jakaa muille kunnille. Oppaassa esitellään Vihdin ja Kirkkonummen tilanne ennen hanketta, ilmastokoordinaattorin tehtävät, hankkeen saavutukset sekä ilmastotyön jatkuminen kunnissa.
- Hankkeesta koostettu hyvät käytännöt -opas, tarjoaa apua erityisesti kunnille, jossa ilmastotyöhön on sitouduttu, mutta järjestelmällisiä toimia ei ole vielä aloitettu.

Vastuutaho: Kirkkonummi ja Vihti

Kokonaissumma: 77 700 €

Avustusosuus: 46 600 €

Aikataulu: 10/2019-11/2020

Linkki hankkeeseen: --

5. Viisaat arjen matkat

Kuopion kaupungin Viisaat arjen matkat – hankkeen tavoitteena oli peruskoulujen 1-3 luokkalaisten koululaisten oppilaille lisätä koulumatkoilla ja koulupäivien aikana jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuutta.

Keskeisimpinä toimenpiteinä hankkeessa olivat:

- *Taikuri Alfrendon teemallinen kiertue kaikkiin Kuopion alakouluihin, vanhempainillat, viisaan liikkumisen videot*
- *Kuudelle koululle toteutettavat kulkutapakyselyt*

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa taikuri Alfrendon kiertue tavoitti 39 kiertue-esiintymisen kautta 4222 alakoululaista Kuopiossa. Kiertue kävi kaikissa Kuopion alakouluissa ja se otettiin hyvin vastaan. Tämän lisäksi esityksiin osallistettiin myös koulun henkilökuntaa. Hankkeessa järjestettyihin vanhempainiltoihin osallistui 161 vanhempaa.
- Kiertueesta tiedotettiin laajasti ja siitä uutisoitiin paikallisessa mediassa.
- Tuotettiin viisaan liikkumisen videosarja yhdessä taikuri Alfrendon kanssa, jossa tunnetut kuopiolaiset kertoivat, kuinka he liikkuvat viisaasti arjessaan. Videot oli suunnattu alakoululaisille. Mukana olivat muun muassa hiihtäjä Iivo Niskanen, kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen ja jalkapalloilija Ilmari Niskanen.
- Hankkeessa toteutettiin myös säännölliset kulkutapakyselyt. Tuloksia voi hyödyntää kouluissa ja liikennesuunnittelussa. Jalkaisin ja pyörällä tehtävissä koulumatkoissa on potentiaalia, sillä kulkutapakyselyn tuloksista on havaittavissa, että koulumatkan pituus oli harvoin syy kulkea koulumatka esimerkiksi autolla.
- Toteutettiin koululaisten vanhemmista testiryhmä, jossa he raportoivat kahden viikon ajan liikkumista arjessaan. Liikkujat olivat kolmessa ryhmässä, joissa he keskittyivät joko pyöräilemään, kävelemään tai kulkemaan joukkoliikenteellä.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Taikuri Alfrendon kiertue alakouluihin oli kertaluontoinen. Samaa konseptia on mahdollista hyödyntää myös muiden esiintyvien taiteilijoiden avulla.
- Viisaan liikkumisen videot ovat hyödynnettävissä tulevaisuudessa. Teemana viisas ja turvallinen liikkuminen ei vanhene ja pysyy ympäristönäkökulmien vuoksi tärkeänä.
- Kulkutapakyselyjä koululaisten koulumatkoista voi hyödyntää kouluissa ja liikennesuunnittelussa, jotta koululaiset saadaan liikkumaan yhä enemmän koululle kävellen tai pyöräillen. Alakoulussa opitut aktiiviset elämäntavat tukevat yksilön hyvinvointia.

Vastuutaho: Kuopio

Kokonaissumma: 23 800 €

Avustusosuus: 14 300 €

Aikataulu: 2019-5/2020

Linkki hankkeeseen: [Videosarja](https://vimeo.com/348111111) (vimeopro.com)

6. Tavoitteesta toiminnaksi - kohti hiilineutraalia kuntaa 2030

Hankkeessa ilmastotyötä tuotiin osaksi sekä Lempäälän että Vesilahden kuntien toimialojen työtä.

Hankkeen aikana suunniteltiin toimialakohtaisia toimenpiteitä työpajoissa ja kehitettiin kuntien ilmastotyötä, tuotettiin ilmastoaiheinen tietopaketti henkilöstölle sekä päivitettiin nettisivuja, jotta myös kuntalainen saa mahdollisimman paljon tietoa ilmastotyöstä.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Tärkeimpänä hankkeen saavutuksena voidaan pitää molempien kuntien henkilöstön osallistamista ja aktivoimista ilmastotyöhön. Esihenkilöille järjestetyissä työpajoissa ideoitiin jokaiselle toimialalle konkreettisia toimenpiteitä ilmastotyöhön. Työpajan osallistajat pohtivat toimenpiteitä ja ilmastoaiheet yhdistettiin työpajan ja teemojen avulla myös omaan käytännön työhön. Työpaja vuorovaikutuksellisenä metodina onnistui hyvin levittämään eteenpäin hiilineutraalin kunnan tavoitteita.
- Ilmastotoimenpiteet muodostavat kokonaisuutena toimintasuunnitelmat, miten kunnat askeleelta edistävät päästövähennystavoitteiden toteutumista.
- Ilmastoaiheinen tietopaketti tuotettiin henkilöstölle, jota kannustettiin käyttämään myös toimenpiteiden suunnittelun tukena.
- Lempäälän ja Vesilahden ilmastoaiheiset nettisivut päivitettiin tarjoamaan monipuolisesti ilmastotietoa sekä kuntalaisille että yrityksille. Nettisivujen kautta yritykset ja kuntalaiset saavat vinkkejä ja hyviä käytäntöjä omaan arkeen ja myös lisätietoa ilmastotyöstä sekä kuntatasolla että maakunta- ja seututasolla.
- Nuorten 17-vuotiaiden kesätyöntekijöiden avulla molempien kuntien sivuille tehtiin myös erilliset nuorten ilmastosivut heidän näkökulmistaan.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Tulokset vaativat jatkuvaa työtä sekä päivittämistä. Hankkeen jälkeen toimenpidekortteja päivitetään ja käsitellään luottamuselimissä vuosittain.
- Ilmastohankkeesta kirjoitettiin myös opas, jota jaettiin muille kunnille ja esimerkiksi hinku-verkostolle. Oppaan kautta muut kunnat saavat kattavan kuva siitä, mitä ilmastohankkeessa on tehty ja miten ilmastotyö on saatu alkuun sekä Lempäälän että Vesilahden kunnissa.

Vastuutaho: Lempäälä

Muut konsortioon osallistuvat: Vesilahti

Kokonaissumma: 35 500 €

Avustusosuus: 20 400 €

Aikataulu: 6/2019-11/2020

Linkki hankkeeseen: [Lempaala.fi](https://www.lempaala.fi)

7. Julkisten ja yksityisten toimijoiden rajapinnat liityntäpysäköinnin edistämisessä

Hankkeessa laadittiin toimintamalli, jonka avulla julkiset ja yksityiset toimijat voivat edistää liityntäpysäköintiä siten, että kaikki osapuolet hyötyvät.

Valmiiden pysäköintialueiden käyttöönotto on nopeaa ja edullista, mutta usein neuvotteluissa on vaikeaa päästä alkuun. Toimintamalli selkeyttää yhteistyöosapuolia ja prosessia. Lisäksi on kuvattu liityntäpysäköinnin hyötyjä eri osapuolille.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen lopputuloksena on laadittu raportti ”Julkisten ja yksityisten toimijoiden toimintamalli liityntäpysäköinnin edistämisessä”. Raportissa käydään läpi liityntäpysäköinnin hyötyjä eri osapuolille, esitellään toimintamalli julkisen ja yksityisen toimijan yhteistyölle, tsekkauslistat sovittavista ja neuvoteltavista asioista sekä esitellään työn muodostumisen apuna olleet pilottikohteet. Pilottityöskentelyä edistettiin onnistuneella työpajalla sekä toteuttamalla haastatteluja liityntäpysäköinnin asiantuntijoille.
- Työn merkittävimpana saavutuksena voidaan pitää suunnittelu- ja toteutusprosessin vaiheiden kuvausta, jotka on kuvailtu yksityiskohtaisesti ottaen huomioon erilaisten kohteiden ja kuntien tarpeet. Prosessi on kuvattu yksityiskohtaisesti eri vaiheittain ja lisätty vastuut, jotta niistä voi aidosti hyötyä sopimusten laatimisessa ja prosessien läpiviennissä. Toimintamallin avulla on mahdollista tunnistaa varsinaisissa hankkeissa jo varhaisessa vaiheessa kaikki sovittavat asiat sekä niihin liittyvät riskit.
- Tiivistynyt yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken on myös yksi hankkeen tärkeistä onnistumisista.
- Työssä on lisäksi luotu liityntäpysäköinnin markkinointimateriaalia, jossa nostetaan esiin liityntäpysäköinnin keskeiset kaupalliset ja julkiset hyödyt.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeessa laadittu raportti on julkaistu verkossa ja siitä tiedotettiin Pirkanmaan liiton uutiskirjeessä sekä kohdennetusti Pirkanmaan kunnille ja prosessiin osallistuneille toimijoille.
- Liityntäpysäköintikysyntää kohdistuu liikennejärjestelmän solmukohtissa sijaitsevien kauppohenkilöiden, huoltoasemien tai vastaavien pihuille. Liikennejärjestelmän tehokkuuden näkökulmasta olisi tärkeää saada hyödynnettyä erityisesti valmiit liityntäpysäköintiin sopivat paikat tehokkaasti. Hankkeen raportti edistää tätä tavoitetta myös hankkeen jälkeen.

Vastuutaho: Pirkanmaan liitto

Kokonaissumma: 45 100 €

Avustusosuus: 27 000 €

Aikataulu: 2019-9/2020

Linkki hankkeeseen: [Hanke](https://www.pirkanmaa.fi/hanke) (pirkanmaa.fi)

8. 1,5 asteen kunta

Hankkeen tavoitteena oli vaikuttaa kuntalaisten ja päätöksentekijöiden asenteisiin kestävämmän elämäntavan saavuttamiseksi. Yksi hankkeen päätoimenpiteistä oli kotitalouksien kolmen kuukauden elämäntapakokeilu.

Hanke toteutettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen liiton sekä Hartolan, Heinolan, Hollolan, Lahden, Orimattilan ja Padasjoen kuntien kanssa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeessa toteutettiin kotitalouksien kolmen kuukauden elämäntapakokeilu. Kokeilu herätti paljon kiinnostusta ja kokeiluperheiksi ilmoittautui useammasta kunnasta enemmän osallistujia kuin pystyttiin ottamaan mukaan.
- Kokeilujakson lopputuloksena kotitaloudet pienensivät hiilijalanjälkeään keskimäärin 9%. On huomioitava, että kokeilijoiden keskimääräinen jalanjälki oli jo lähtötilanteessa keskivertoa pienempi. Kokeiluun osallistuneet halusivat saadun palautteen mukaan jatkaa kestävämmän elämäntavan tavoittelua.
- Kuntien johtoryhmät ja valtuustot haastettiin lisäksi julkiseen elämäntapatestiin ja hankkeen aikana kerättiin tietoa siitä, miten kunnat mahdollistavat kestävä elämäntavan.
- Lopputapahtuma järjestettiin webinaarina yhdessä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa ja osallistujia oli 114.
- Hankkeen aikana Päijät-Häme hyväksyttiin maakuntana Hinku-verkoston ja Hartola, Heinola, Hollola, Lahti ja Orimattila liittyivät verkostoon. Padasjoki kuului jo Hinku-kuntiin.
- Hanke ja ihmisten arjen kokemukset hiilijalanjäljen pienentämisestä sai alueella ja mediassa hyvin näkyvyyttä. Aiheesta julkaistiin ainakin 14 juttua eri medioissa mukaan lukien YLE. Padasjoen kunnanjohtaja ilmoittautui kokeilun osallistujaksi ja häntä haastateltiin mediassa.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Tuloksia hyödynnetään maakunnan ja kuntien ilmastotyössä myös jatkossa.
- Hanke tuki myös laajempaa ilmastotyötä maakunnassa. Vaikka 1,5 asteen kokeilu ei jatku, se sai myönteisen vastaanoton kunnissa.
- Päijät-Hämeessä saavutettiin yhteinen sitoutuminen ilmastotavoitteisiin, minkä työstäminen käytännön tasolle jatkuu.
- Keskustelua kuntien päätöksentekijöiden kanssa jatketaan alueen muun ilmastotyön kautta, jotta elvytystoimia saadaan kohdennettua kestävästi.

Vastuutaho: Päijät-Hämeen liitto

Muut konsortioon osallistuvat: Hartola, Hollola, Heinola, Lahti, Orimattila ja Padasjoki

Kokonaissumma: 26 900 €

Avustusosuus: 16 200 €

Aikataulu: 8/2019-7/2020

Linkki hankkeeseen: [Linkki hankkeeseen](#) (paijat-hame.fi)

9. Logistiikan kehittämishanke

Hankkeen tavoitteena oli tehostaa Infran rakennustyömailla ja alueurakoissa käytettävän kaluston käyttöä rakentamisen ja kunnossapidon viher- ja katukunnossapitoalueilla sekä vähentää näihin liittyviä kone -ja kuljetuskaluston liikennepäästöjä.

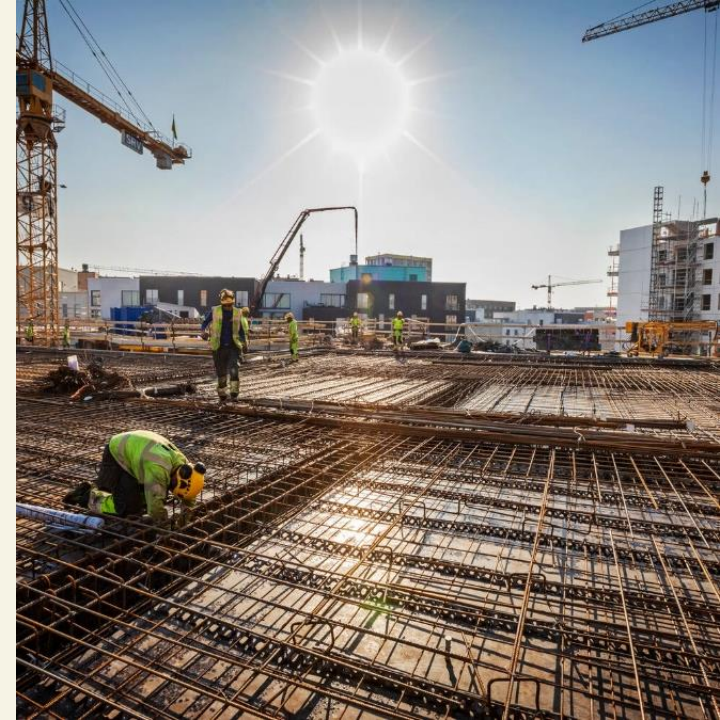
Hankkeessa kehitettiin Tampereen Infran toimintatapoja logistiikan tehostamiseksi kestäväällä tavalla.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Päätuotoksena hankkeessa on vaatimustenmäärittely dokumentit toiminnanohjausjärjestelmän hankintaa varten sekä siihen liittyvä etenemissuunnitelma.
- Hankkeen edetessä nähtiin perustelluksi laajentaa se pelkästä logistisesta järjestelmästä koko organisaation toiminnan kattavaksi toiminnanohjausjärjestelmäksi. Laajentamisella saadaan aikaan pysyvämpiä ratkaisuja ja vaikuttavampia muutoksia Tampereen Infran toiminnassa.
- Hankkeessa selvitettiin vaatimukset toiminnanohjausjärjestelmän hankintaa varten. Osana vaatimustenmäärittelyä lisääntyi myös koko organisaation halu ja aktiivisuus tehokkaampien ja ympäristöystävällisempien toimintatapojen kehittämistä ja vaihtoehtoisten ratkaisujen etsimisestä.
- Toiminnanohjausjärjestelmän (INTO) kehittämisestä ja hankkeen etenemisestä viestittiin sisäisesti muun muassa nettisivuilla ja erilaisissa yhteistyöfoorumeissa Tampereen kaupungin sisällä. Koko Infran henkilöstölle järjestettiin henkilöstötilaisuus, jossa esiteltiin INTO –projektia. Osallistujat pitivät toiminnanohjausjärjestelmää toivottavana kehityksenä edistämään päivittäistä työtä.
- Tampereen Infra voi hankkeen ja sen jatkamisen kautta saavuttaa Hiilineutraali Tampere 2030 –ohjelmassa sille asetettuja tavoitteita.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Hankkeen työtä jatkettiin toiminnanohjausjärjestelmän kilpailuttamisella. Hankkeella haetaan sovellusta, joka tukee töiden parempaa suunnittelua ja hallintaa.
- Hankkeessa nähtiin tärkeäksi jakaa tietoa ratkaisujen onnistumisesta jatkossa niin Suomessa kuin kansainvälisesti.

Vastuutaho: Tampereen kaupunki

Toteuttaja: Tampereen Infra Oy

Kokonaissumma: 126 000 €

Avustusosuus: 35 000 €

Aikataulu: 6/2019-5/2020

Linkki hankkeeseen: --

10. Ilmastoystävälliset liikkumisen ratkaisut

Hankkeessa vähähiilisen ja kestävän liikkumisen toimenpiteitä katsottiin seutukuntanäkökulmasta, paikallisiin olosuhteisiin sopivia ratkaisuja etsien sekä kuntapäättäjiä, viranhaltijoita ja eri paikallisia sidosryhmiä aktivoiden.

Hanke onnistui tavoitteessaan herättää ja edistää keskustelua ja sitouttaa kuntia kestävän liikkumisen työhön.

Hanke toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen liikennejärjestelmätyön (LJS) sekä liikkumisen ohjauksen (LIO) toimenpidesuunnitelman valmistelun kanssa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen merkittävimpinä tuloksina voidaan pitää Valonian nettisivuille julkaistua Kestävän liikkumisen ratkaisupalettia, seutukuntasuosituksia kestävän liikkumisen toimenpiteistä sekä kuntapäättäjiille suunnattuja liikenteen iltakouluja.
- Kestävän liikkumisen ratkaisupaletissa konkreettiset ja jo testatut toimenpiteet esitellään visuaalisina toimenpidekortteina. Paletissa esitellyt toimenpiteet pohjaavat LIO -hankkeen kanssa yhteistyössä teetettyyn selvitykseen, jossa konsulttitoimisto (Ramboll) määrittäi eri toimenpiteille vaikuttavuusarvioinnin. Paletissa miltei kaikille toimenpiteille on määritelty vaikuttavuusarvio, joka sisältää toimenpiteen päästövähennyspotentiaalin, kustannukset, teknisen haastavuuden ja terveystyötyt.
- Kullekin seutukunnalle koottiin konkreettisia kestävän liikkumisen toimenpiteitä esittelevät seutukuntasuosituksukset. Ne ovat suunnattu muun muassa kuntapäättäjiä päätöksenteon tueksi. Suosituksissa listataan kussakin seutukunnassa kiinnostusta ja keskustelua herättäneet kehitysteemat liikkumisen päästöjen vähentämiseksi, sekä ratkaisupaletista poimittuja konkreettisia toimenpiteitä.
- Kuntapäättäjiille suunnatut liikenteen iltakoulut järjestettiin yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton liikennejärjestelmätyön kanssa kussakin seutukunnassa. Niihin osallistui yhteensä noin 120 kuntien luottamushenkilöä ja viranhaltijaa. Lisäksi järjestettiin etänä työpajoja, joissa edistettiin seutukunnallista keskustelua kestävästä liikkumisesta.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Keskustelua kunnissa jatketaan hankkeen jälkeen, ja Valonia on kuntien tukena myös jatkossa. Ratkaisupalettiin täydennetään uusia toimenpiteitä uusien hankkeiden ja hyvien esimerkkien pohjalta myös jatkossa.
- Ratkaisupaletin toimenpiteet soveltuvat niin kuntien kuin yritysten toteutettavaksi, lähtökohtaisesti valtakunnallisesti missä vain. Ratkaisupalettia ylläpidetään ja täydennetään myös tulevien hankkeiden ja kokeilujen pohjalta.

Vastuutaho: Valonia

Kokonaissumma: 59 100 €

Avustusosuus: 35 500 €

Aikataulu: 8/2019-10/2020

Linkki hankkeeseen: [Linkki hankkeeseen](https://www.valonia.fi) (valonia.fi)

11. Resurssiviisaiden yritysten ilmastoteot REIVI

Hankkeessa toteutettiin toimintamalli yritysten ja kuntien ilmastoyhteistyön vauhdittamiseen. Hankkeeseen osallistuivat FISU-verkoston 11 kuntaa sekä useita pilottiryhtyksiä, joiden kanssa toimintamallia koottiin yhdessä.

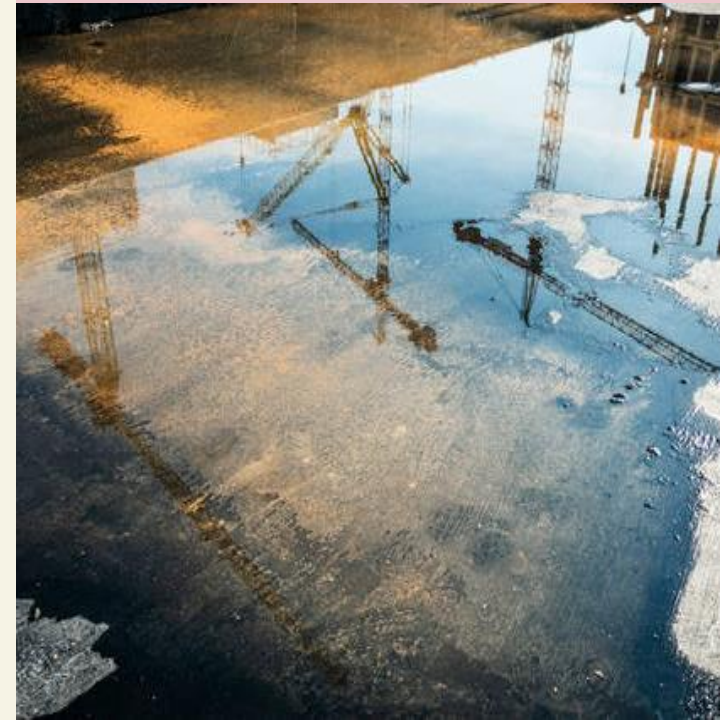
Toimintamallin tekninen toteutus tilattiin ulkopuolisena asiantuntijatyönä Suomen Ympäristökeskukselta ja Motivalta. REIVI-hankkeelle valmisteltiin myös jatkohanke, jossa toimintamallin sisältö vietiin viestinnällisesti toimivaksi kokonaisuudeksi hiilineutraalisuomi.fi/yritysyhteisty

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- FISU (Finnish Sustainable Communities) on resurssiviisauteen pyrkivä edelläkävijäkuntien verkosto, jonka tavoitteet ovat: ei jätettä, ei päästöjä, ei ylikulutusta vuoteen 2050 mennessä.
- Hankkeen toimintamalli toteutettiin yhteiskehitystyönä FISU-kuntien sekä Suomen ympäristökeskuksen ja Motivan kesken, jotka toimivat hankkeen asiantuntijatukena ja toimintamallin kokoajana. Hankkeen työpajoihin ja sisällölliseen työhön osallistui myös pilottiryhtyksiä FISU-kunnista.
- Vaikka toimintamallia ei pantu sellaisenaan toimeen, useat kunnat toteuttivat ja paransivat hankkeen aikana tuloksellista ilmastotyötä yritysten kanssa, ja siten toimeenpano ja yhteiskehittäminen lomittuivat toisiinsa.
- Hanke oli ensimmäinen, joka kokosi yhteen erilaisia kuntien ja yritysten välisen ilmastoyhteistyön tapoja. Hankkeella on positiivisia vaikutuksia kuntien ja yritysten ilmastoyhteistyöhön liittyvän tiedon lisääntymiseen.
- Hankkeen viestinnässä huomioitiin muun muassa yritykset, verkostot ja kuntalaiset. Mediatiedote ja mediatilaisuus REIVI – hankkeesta FISU-verkostopäivien yhteydessä innoitti uutisen Turun Sanomiin sekä Åbo Underrättelser – lehteen. Lisäksi tehtiin podcast yritysten ja yhteisöjen saamisesta mukaan ilmastotyöhön.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Toimintamallin on tarkoitus osoittaa sopivia polkuja kohti kuntien ja yritysten ilmastoyhteistyön kehittämistä eri vaiheissa ilmastotyössään oleville kunnille. Sidosryhmät hankkeen tuloksien hyödyntämiseen ovat pääasiallisesti kunnat.
- REIVI:n jatkohankkeen myötä toimintamallin tuloksista syntyy konkreettinen työkalu kuntien ja yritysten käyttöön vähähiilisen liiketoiminnan vauhdittamiseksi. REIVI:n jatkohanke pyrkii tuomaan etenkin yritysten ilmastotyön hyötyjä esille niin kunnille kuin yrityksille. Yritysten osallistaminen ilmastotyöhön kunnissa lisää myös poliittista tukea ilmastotoimiin.

Vastuutaho: Turku ym. FISU-kunnat

Kokonaissumma: 83 300 €

Avustusosuus: 50 000 €

Aikataulu: 9/2019-10/2020

Linkki hankkeeseen: [REIVI](https://fisunetwork.fi) (fisunetwork.fi)

12. Vastuullinen vantaalainen –tapahtumakonsepti

Hankkeessa toteutettiin laajasti saavutettava kokonaisuus, jonka avulla kunnat voivat tavoittaa tehokkaasti paitsi eri ikäiset ja eri elämäntilanteissa olevat kohderyhmät, myös kielivähemmistöt.

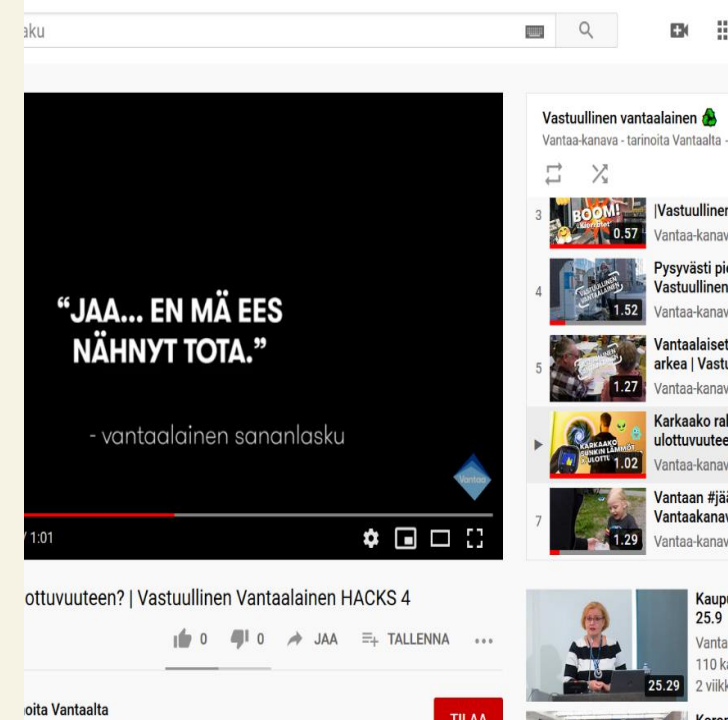
Videot kannustavat ihmisiä ajattelemaan eri ilmastotekoja ja osallistumaan yhteiseen työhön.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset:

- Hankkeen päätuloksina tuotettiin neljä lyhyttä ja usealla kielellä tekstitettyä videota, jotka kannustavat kuntalaisia ilmastotekoihin. Videoilla on eri-ikäisten ihmisten ilmastotekoja, joihin jokaisella on mahdollisuus. Videoilla esiintyvät henkilöt pohtivat muun muassa energiankäyttöä, arjen kulutusvalintoja, luontosuhdetta ja liikumis- ja työskentelytapoja. Läpileikkaavana teemana on henkilöiden positiiviset utopiat ja tulevaisuuskuvat.
- Videot löytyvät Aineistopankista ja YouTubesta. Videoiden vaikuttavuutta kasvattaa monipuoliset kieliversiot. Videot on toteutettu suomeksi, mutta ne ovat saatavilla myös englanniksi, ruotsiksi, viroksi, venäjäksi, arabiaksi ja somaliksi tekstitettynä.
- Hankkeeseen palkattu työntekijä vastasi hankkeen koordinoinnista ja viestintäsuunnitelman laatimisesta. Hanke toteutettiin Vantaan kaupungin, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:n Ilmastoinfon ja ympäristöalan asiantuntijayritys Ekokumppanit Oy:n yhteistyönä.
- Hanke teki yhteistyötä Tampereen KIVAT-hankkeen sekä D-mat oy:n koordinoiman 1,5 asteen elämäntapojen opetus kouluissa -hankkeen kanssa. Sitä kautta Vantaa osallistui KIVAT-hankkeen konseptien evaluointiin ja vastaavasti Tampereelta osallistuttiin videoiden suunnitteluun.
- Viestintää tuotettiin monipuolisesti hankkeen aikana muun muassa lehdistötiedotteella Kuntaliitolle sekä Vantaan kaupungin omilla näytöillä esim. kirjastoissa. Lisäksi tuotettiin kuvamateriaalia ns. ilmastopotretit.

Ratkaisujen pysyvyys ja skaalautuminen:

- Jatkamalla videoiden viestintää, markkinointia ja levitystä myös hankkeen päättymisen jälkeen, sisältö tavoittaa yhä useampia.
- Videot toteutettiin siten, että niitä voi hyödyntää missä kunnassa tahansa. Videot ovat vapaasti kaikkien Suomen kuntien käytettävissä, mikä edistää myös kuntien yhteistä työtä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Vastuutaho: Vantaa

Kokonaissumma: 83 300 €

Avustusosuus: 50 000 €

Aikataulu: 9/2019-10/2020

Linkki hankkeeseen: [Linkki videoihin](#) (youtube.com)

Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelma

<https://ym.fi/kuntien-ilmastoratkaisut-ohjelma>

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

